

Znalosti v námořní oblasti 2020

SBĚR ÚDAJŮ O MOŘI A POZOROVÁNÍ
ZA ÚČELEM INTELIGENTNÍHO
A UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

***Europe Direct je služba, která vám pomůže odpovědět
na otázky týkající se Evropské unie.***

**Bezplatná telefonní linka (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Někteří operátoři mobilních sítí neumožňují přístup k číslům 00800 nebo mohou tyto hovory účtovat.

Mnoho doplňujících informací o Evropské unii je k dispozici na internetu.
Můžete se s nimi seznámit na evropském serveru (<http://europa.eu>).

Katalogové údaje jsou uvedeny na konci této publikace.

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2010

ISBN 978-92-79-16464-4
doi:10.2771/63555

© Evropská unie, 2010
Reprodukce povolena pod podmínkou uvedení zdroje.

Fotografie na obálce: Mapování mořského dna pomocí technologie LIDAR (letecký infračervený laserový radar)
– záliv *Cuan Mól* v Irsku, © Marine Institute

Printed in Belgium

VYTIŠTĚNO NA NEBĚLENÉM PAPIŘE

Evropská komise

Znalosti v námořní oblasti 2020

Sběr údajů o moři a pozorování za účelem
inteligentního a udržitelného rozvoje

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě

Evropská námořní síť pro pozorování a sběr dat

Posouzení dopadů

Shrnutí

Pracovní dokument útvarů Komise

Generální ředitelství pro námořní záležitosti a rybolov

Předmluva

V rámci strategie Evropa 2020 je kladen důraz na znalosti, protože podněcují inovaci a přispívají tak k udržitelnému a inteligentnímu růstu. V oblasti námořního hospodářství závisí mnoho těchto znalostí na pozorováních rytmů a cyklů moře. Údaje získané tímto pozorováním však mohou vytvářet znalosti a inovace pouze tehdy, pokud je evropští inženýři a vědci mohou najít, mít k nim přístup, shromáždit je a poté je rychle a efektivně použít. V současnosti tomu tak často není.

Cílem iniciativy Komise s názvem „Znalosti v námořní oblasti 2020“ je zpřístupnit a shromáždit údaje o mořích z různých zdrojů a usnadnit jejich používání pro jiné účely, než pro jaké byly původně zamýšleny. Tato iniciativa bude mít tři hlavní přínosy.

Zaprvé povede k zefektivnění práce všech soukromých subjektů i veřejných orgánů a výzkumných pracovníků, kteří nyní námořní údaje využívají. Shromažďování a zpracovávání nesourodých údajů z různých zdrojů již nebude stát tolik času a úsilí.

Zadruhé otevře nové možnosti a podnítí inovaci v oblasti námořního hospodářství. Jsem přesvědčena, že univerzální a spolehlivý přístup k přesným námořním údajům umožní evropským společnostem nabízet produkty a služby, které by nikdo předtím neočekával.

Zatřetí pak sníží naši nejistotu ve znalostech týkajících se chování moří a oceánů. Z této iniciativy nebudou těžit pouze ti, kteří žijí a pracují na moři a v pobřežních oblastech. Mořské proudy ovlivňují i podnebí na pevnině. Lepší znalost moře není dostatečným předpokladem pro kvalitnější předpovědi mírného či naopak nepříznivého průběhu ročních období v Evropě. Je však předpokladem důležitým. Lepší znalosti v námořní oblasti proto mohou přispět k tomu, aby se Evropa přizpůsobila změně klimatu.

Konsorcia evropských orgánů již zřizují prototyp Evropské námořní sítě pro pozorování a sběr dat (EMODnet), aby usnadnila přístup k údajům v omezeném počtu mořských oblastí těm veřejným a soukromým subjektům, které je potřebují. Uživatelé mohou stahovat nejen data, ale také informace o spolehlivosti měření. Mezery v sítích pro pozorování jsou zvýrazněny.

Díky dalším opatřením, která navrhujeme, si lépe uvědomíme potenciál zdroje, který pokrývá 71 % naší planety. Opatření společně představují koherentní soubor příspěvků z různých oblastí politiky EU a tato iniciativa jako taková názorně dokládá přínos rodící se integrované námořní politiky EU.

Maria Damanaki

Evropská komisařka pro námořní záležitosti a rybolov

Znalosti v námořní oblasti 2020

Sběr údajů o moři a pozorování za účelem
inteligentního a udržitelného rozvoje

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě

KOM(2010) 461

Obsah

1.	Souvislosti	7
2.	Současné problémy	8
3.	Cíle	8
4.	Rozvoj stávajících nástrojů EU	9
4.1.	Směrnice EU	9
4.2.	Rámec pro shromažďování údajů v odvětví rybolovu	10
4.3.	Globální monitoring životního prostředí a bezpečnosti (GMES)	10
4.4.	System sdílených informací o životním prostředí (SEIS) a WISE-Marine	10
4.5.	ur-EMODnet	10
4.6.	EU a národní agentury	11
4.7.	Údaje týkající se pobřeží	11
4.8.	Návrhy na zlepšení stávajících nástrojů	13
5.	Směrem k operační struktuře údajů o moři	14
6.	Řízení procesu	16
7.	Časový plán	16

1 | Souvislosti

Znalosti jsou hnací silou udržitelného rozvoje v propojeném globálním hospodářství, a tedy i klíčovým prvkem pro dosažení inteligentního růstu v Evropské unii v souladu se strategií „Evropa 2020“⁽¹⁾. Zlepšení znalostí o mořích a oceánech, které tvoří 71% povrchu naší planety, představuje jeden ze tří průřezových nástrojů integrované námořní politiky EU⁽²⁾. Dalšími dvěma nástroji, které mohou rovněž napomáhat získávání znalostí týkajících se námořních záležitostí, jsou lepší územní plánování a integrovaný námořní dohled. Závažnost budoucích změn oceánských systémů, jejich dopad na lidskou činnost a vliv těchto změn v chování lidí na oceán nelze předpovědět, aniž bychom porozuměli způsobu, jakým systém funguje nyní a jakým fungoval v minulosti. K dosažení dobrého stavu mořského prostředí podle rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí, která představuje environmentální pilíř integrované námořní politiky, potřebujeme znalosti. Právě ty jsou klíčovou složkou plánu EU na integraci mořského a námořního výzkumu⁽³⁾ a příspěvkem k digitálnímu programu⁽⁴⁾.

Vytváření znalostí v námořní oblasti začíná pozorováním moří a oceánů. Údaje získané při těchto pozorováních se shromažďují a poté analyzují s cílem vytvářet informace a znalosti. Ty pak mohou být používány za účelem dosažení udržitelného růstu, posuzování stavu mořských ekosystémů nebo ochrany pobřežních komunit.

Toto sdělení se z velké části zabývá prvními dvěma fázemi řetězce tohoto procesu – tj. sběrem a shromažďováním údajů – na základě principu, že veřejné informace jsou v podstatě k dispozici všem a může je využívat široké spektrum zainteresovaných subjektů, zatímco jejich použití je spíše odborného charakteru a může se provádět prostřednictvím trhu nebo cílených politických iniciativ. Za sběr údajů jsou většinou z důvodu subsidiarity odpovědné členské státy. EU má možnost hodnotně přispět ve fázi shromažďování údajů, neboť je třeba zajistit koherenci ve všech členských státech a mezi různými uživatelskými komunitami.

Závěry Rady o integrované námořní politice ze dne 16. listopadu 2009⁽⁵⁾ Komisi povzbudily k vypracování návrhů na zlepšení využití vědeckých poznatků. Toto sdělení reaguje na uvedený požadavek v tom smyslu, že naznačuje způsob koordinovanějšího přístupu ke sběru a shromažďování údajů o mořích a popisuje akční plán, v němž by různá politická opatření EU přispívala ke splnění celkového cíle.

- 1 Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, 3.3.2010, KOM(2010) 2020.
- 2 Integrovaná námořní politika pro Evropskou unii, Brusel, 10.10.2007, KOM(2007) 575 v konečném znění.
- 3 Evropská strategie mořského a námořního výzkumu Ucelený rámec evropského výzkumného prostoru na podporu udržitelného využívání oceánů a moří, Brusel, 3.9.2008, KOM(2008) 534 v konečném znění.
- 4 Digitální program pro Evropu, 19.5.2010, KOM(2010) 245.
- 5 Závěry Rady o integrované námořní politice, 2973. zasedání Rady ve složení pro obecné záležitosti, 16. listopadu 2009.

2 | Současné problémy

Většina údajů o mořích, které veřejné instituce v členských státech EU s náklady převyšujícími ročně 1 miliardu EUR⁽⁶⁾ jednotlivě či společně sbírají, se v současné době shromažďuje za konkrétním účelem – například využívat mořské zdroje, zajistit bezpečnější plavbu lodí, sledovat dodržování nařízení nebo ověřovat vědecké hypotézy. Jak se však potvrdilo během veřejných konzultací⁽⁷⁾, při zpracování nebo používání těchto údajů se objevuje řada překážek. Pro

uživatelé je složité zjistit, které údaje již existují. Jsou zavedena omezení přístupu, používání a opětovného využití. Dalšími překážkami jsou nesourodé normy, formáty a nomenklatura, nedostatek informací o přesnosti a správnosti informací, cenová politika některých poskytovatelů a nedostatečné časové nebo prostorové rozlišení. Není proto možné využít příležitosti k vyvinutí inovativních nových produktů a služeb založených na těchto údajích⁽⁸⁾.

3 | Cíle

V souvislosti s tímto sdělením byly stanoveny tři cíle pro zlepšení znalostí o mořích:

1. snížit provozní náklady a zpoždění pro ty, kteří využívají údaje o mořích, a tudíž:
 - pomoci soukromému průmyslu obstát v konkurenci v rámci celosvětového hospodářství a splnit požadavek na udržitelnost;
 - zlepšit kvalitu veřejného rozhodovacího procesu na všech úrovních;
 - posílit námořní vědecký výzkum.
2. zvýšit konkurenci a inovaci mezi jednorázovými i pravidelnými uživateli údajů o mořích rozšířením a urychlením přístupu k uceleným údajům o mořích, které prošly kontrolou kvality;

3. snížit nejistotu v oblasti znalostí o oceánech a mořích, a poskytnout tak širší základnu pro řízení budoucích změn.

Tyto cíle přímo přispívají k některým ze stěžejních iniciativ oznámených ve strategii Evropa 2020, jako jsou „Inovace v Unii“, „Evropa méně náročná na zdroje“ a „Průmyslová politika pro éru globalizace“.

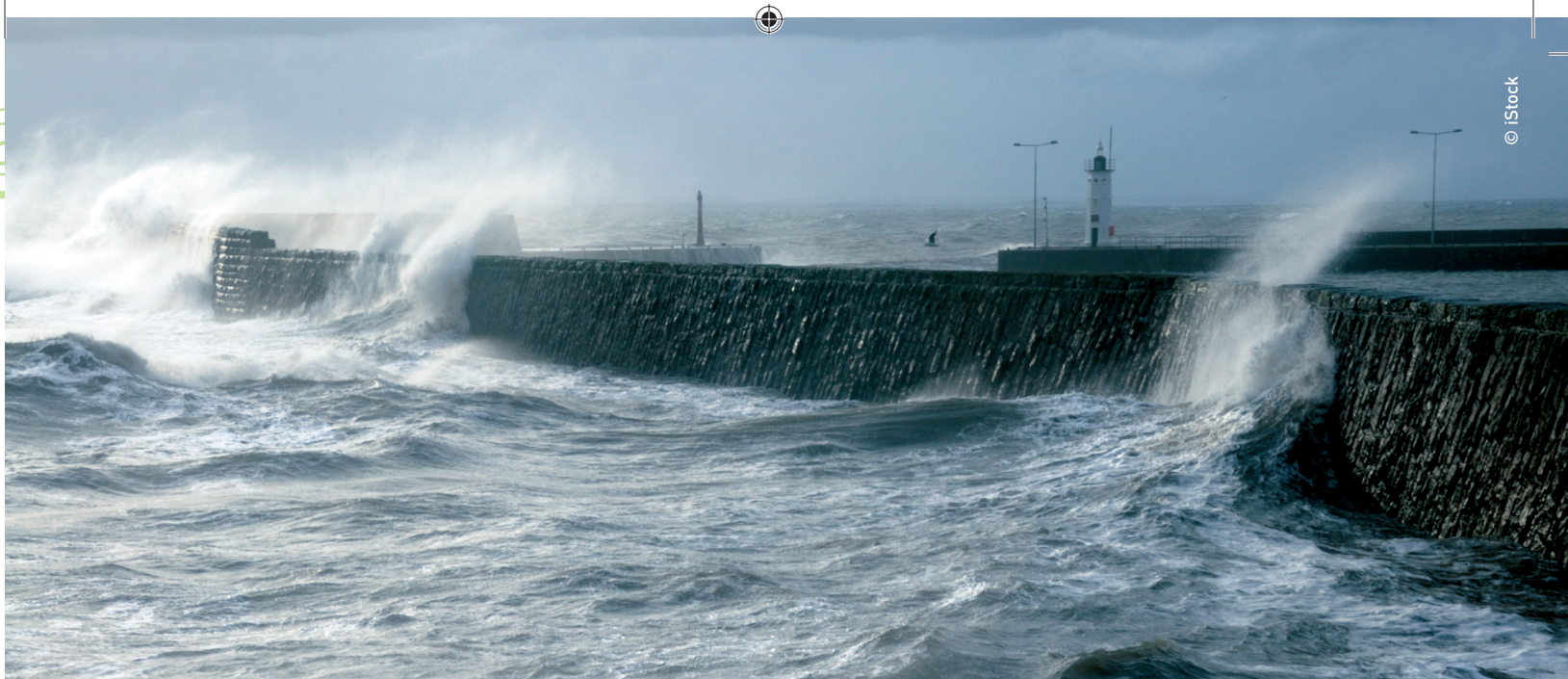
Podle konzervativního odhadu přínosů vyplývajících z vytvoření integrované sítě nahrazující stávající fragmentovaný námořní systém pro pozorování je potřeba 300 milionů EUR ročně⁽⁹⁾. Racionálnější využívání údajů o moři kromě toho nejen zvýší schopnosti uživatelů těchto údajů, ale zároveň zpřístupní nové příležitosti pro inovaci a růst.

6 Odhad uvedený v posouzení dopadů k tomuto sdělení.

7 Pracovní dokument útvarů Komise „Infrastruktura námořních údajů – výsledky veřejné konzultace“, 22.1.2010, [SEK(2010) 73 v konečném znění].

8 Lepší znalosti o stanovištích na mořském dně by se například mohly využít při bio-průzkumu za účelem výroby nových produktů v medicíně nebo ve zpracovatelském průmyslu.

9 V posouzení dopadů se odhaduje přibližně 100 milionů EUR na podporu vědy, 56 milionů EUR pro veřejné orgány a 150 milionů EUR pro soukromý sektor.

4 | Rozvoj stávajících nástrojů EU

V členských státech již ve velké míře probíhá sběr údajů, přičemž v některých případech se k tomu členské státy právně zavázaly. Kromě toho se různé nástroje a opatření EU snaží podpořit dostupnost uceleného souboru údajů a pozorování v EU.

Tato opatření zahrnují jak závazky, tak podpůrná opatření. Rozdíl mezi nimi není vždy jasný, v zásadě však v případě závazků ukládají právní předpisy EU členským státům povinnost sbírat data, shromažďovat je nebo k nim poskytnout přístup, zatímco v případě podpůrných opatření poskytuje EU pouze podporu.

4.1. Směrnice EU

Rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí⁽¹⁰⁾ členské státy zavazuje k tomu, že „stanoví a provedou koordinované programy sledování pro průběžné posuzování stavu prostředí svých mořských vod“. Shromažďování obrazové dokumentace pro oblasti jednotlivých moří a všech evropských moří vyžaduje přeshraniční a interdisciplinární spolupráci. Dosavadní zkušenosti ukázaly, že sdílení údajů mezi odvětvími a členskými státy neprobíhá jednotně, adekvátně, účinně ani rychle. Pokud Evropská unie nepřijme opatření nebo v této oblasti neposkytne svou podporu, situace se pravděpodobně nezlepší.

Směrnice INSPIRE⁽¹¹⁾ od členských států vyžaduje, aby přijaly opatření ke sdílení souborů údajů a služeb mezi orgány veřejné správy za účelem plnění veřejných úkolů, a směrnice o informacích o životním prostředí⁽¹²⁾ jim ukládá povinnost na požádání údaje poskytnout. Směrnice o opakovaném použití informací veřejného sektoru⁽¹³⁾ usnadňuje opakované použití veřejných údajů zavedením společného právního rámce, který stanoví způsob zpřístupnění informací subjekty veřejného sektoru pro opakované použití za účelem odstranění diskriminačních postupů, monopolních trhů a nedostatku transparentnosti.

Tyto směrnice poskytují potřebný právní základ pro lepší využívání údajů o moři a v případě směrnice INSPIRE právní základ společných norem. Samy o sobě ale nestačí. Nevztahují se nevyhnutelně na subjekty nepoživající status veřejného orgánu, které disponují velkým množstvím údajů o moři – například vědecké a akademické instituce – a respektují práva duševního vlastnictví. Nezabývají se pozorováním v téměř reálném čase ani historickými archívy s údaji.

Při přezkumu směrnice o informacích veřejného sektoru⁽¹⁴⁾ označili pravidelní uživatelé v zeměpisném a meteorologickém odvětví jako překážky k úplnému uvolnění potenciálu opakovaného využití informací

10 Směrnice 2008/56/ES.

11 Směrnice 2007/2/ES o zřízení Infrastruktury pro prostorové informace v Evropském společenství.

12 Směrnice 2003/4/ES.

13 Směrnice 2003/98/ES.

14 Opakované použití informací veřejného sektoru – Přezkum směrnice 2003/98/ES, Brusel, 7.5.2009, KOM(2009) 212 v konečném znění.

veřejného sektoru vysoké ceny, omezující podmínky udělování licencí a diskriminaci. Přístup k nejdůležitějším údajům z projektů mořského výzkumu prováděných pod rámcovým programem EU je povinný pouze pro instituce a orgány Společenství, které chtějí tyto údaje využívat pro vývoj, provádění a monitorování environmentálních politik.

4.2. Rámec pro shromažďování údajů v odvětví rybolovu

Nový rámec pro shromažďování údajů přijatý v roce 2008⁽¹⁵⁾ členskými státy ukládá povinnost shromažďovat, spravovat a poskytovat vysoce kvalitní údaje v odvětví rybolovu za účelem vědeckého poradenství, a to zejména při přijímání příslušných rozhodnutí o řízení rybolovu. Tyto činnosti se provádějí v rámci víceletých národních programů, na kterých se Unie finančně podílí. Podle nového rámce jsou členské státy povinny poskytnout přístup k těmto údajům za účelem jejich využití v poradenství v oblasti řízení rybolovu, ve vědeckých publikacích, veřejných debatách a při účasti zainteresovaných subjektů na vývoji politik. Kromě těchto účelů vyžaduje v současné době přístup k údajům, jejich shromažďování na úrovni mořských povodí a opětovné využití shromážděných údajů souhlas všech jejich dotčených vlastníků.

4.3. Globální monitoring životního prostředí a bezpečnosti (GMES)

GMES je rozsáhlý program, který pokrývá zemský povrch, atmosféru i mořské prostředí. Je zaměřený na poskytování služeb v oblastech životního prostředí a bezpečnosti a ve značné míře se soustředí na satelitní měření a na produkty na těchto měřeních založené. Možnosti hlavní námořní služby v rámci iniciativy GMES se v současnosti zkoumají prostřednictvím projektu MyOcean. Produkty jsou

k dispozici za účelem jakéhokoliv využití, včetně komerčního (navazující činnosti), avšak s výhradou „nekontrolovaného přerozdělování údajů (šíření např. prostřednictvím vysílání, zveřejňování na internetu...)“.

4.4. Systém sdílených informací o životním prostředí (SEIS) a WISE-Marine

Systém sdílených informací o životním prostředí (SEIS)⁽¹⁶⁾ podporovaný Evropskou komisí a Evropskou agenturou pro životní prostředí usiluje o modernizaci a zjednodušení dostupnosti, výměny a používání údajů a informací potřebných pro navrhování a provádění politiky v oblasti životního prostředí. Na základě tohoto systému se současné, většinou centralizované systémy pro podávání zpráv postupně nahrazují systémy založenými na přístupu, sdílení a interoperabilitě.

WISE-Marine je složka systému SEIS pro oblast mořského prostředí zaměřená na plnění požadavků na provádění povinností spojených s podáváním zpráv vyplývajících z rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí 2008/56/ES a na informování evropské veřejnosti o provádění strategií pro mořské prostředí. Bude představovat rozšíření současného Evropského systému informací o vodě (WISE), který pokrývá blízké pobřežní vody, na mořské prostředí.

4.5. ur-EMODnet

„Ur-EMODnet“ je prototyp sítě EMODnet⁽¹⁷⁾ financovaný prostřednictvím přípravných prací v oblasti námořní politiky⁽¹⁸⁾, který by měl být užitečný pro odborníky na mořské prostředí a pro námořní odborníky, avšak primárně je navržen k testování koncepce přípravy a na podporu zpětné vazby. Tematické skupiny⁽¹⁹⁾ shromažďují z různých

15 Nařízení Rady (ES) č. 199/2008 ze dne 25. února 2008.

16 Směrem ke sdílenému informačnímu systému o životním prostředí (Shared Environmental Information System – SEIS), KOM(2008) 46 v konečném znění, Brusel, 1.2.2008.

17 Evropská námořní síť pro pozorování a sběr dat.

18 Finanční mechanismus na přípravu návrhů za účelem přijetí budoucích opatření.

19 Tematické skupiny jsou sdružení laboratoří, které přijaly odpovědnost za shromažďování údajů určitého typu a za zpřístupnění těchto údajů prostřednictvím jednotlivých portálů. V současné době jsou takové skupiny čtyři: pro hydrografii/batymetrii, geologii, biologii a chemii (viz tabulka 1). Projednává se vytvoření další skupiny pro fyzikální údaje.

© Mick Mackey

zdrojů údaje, posuzují jejich kvalitu, zajišťují, aby obsahovaly deskriptory (metadata), jako například čas a místo měření, a zpřístupňují je prostřednictvím tematických portálů. Množství poznatků a technologií používaných těmito skupinami bylo vyvinuto v rámci výzkumných programů EU⁽²⁰⁾. Témata, která byla do současné doby shromážděna, jsou shrnuta v tabulce 1. Jejich vzájemná propojenost je posílena pomocí identických norem a půlročních koordinačních schůzí. Skupiny údajů vyprodukovaných prostřednictvím sítě ur-EMODnet jsou dostupné bez omezení. V roce 2011 se plánuje zahájení předběžného hodnocení výsledků, přičemž v roce 2013 by mělo proběhnout konečné hodnocení, na jehož základě budou určena další opatření.

Současná síť ur-EMODnet nicméně sama o sobě neposkytne dostatek informací pro celkové hodnocení

v roce 2013. Vzorek je příliš malý. Počet parametrů a mořských povodí, na něž se síť vztahuje, je menší, než kolik by bylo potřeba na uspokojení potřeb komunity námořního odvětví a odborníků na mořské prostředí. Rozlišení je příliš hrubé. Přejít ze sítě ur-EMODnet založené na přípravných opatřeních přímo na rozvinutou síť EMODnet v rozsahu, který bude podle současných odhadů potřebný⁽²¹⁾, by znamenalo příliš velkou změnu a bylo by to příliš riskantní. Bude navrženo nařízení na financování dalšího rozvoje integrované námořní politiky v období 2011–2013. Naplnění sítě EMODnet bude mezi opatřeními, která budou na základě tohoto nařízení financována.

4.6. EU a národní agentury

Kromě Evropské agentury pro životní prostředí pomáhá Evropské komisi a členským státům při uplatňování příslušných právních předpisů EU i Agentura Společenství pro kontrolu rybolovu a Evropská agentura pro námořní bezpečnost. Při výkonu svých povinností sbírají příslušné údaje⁽²²⁾, které by se mohly dále využít i pro jiné účely. Za předpokladu dodržení odpovídajících bezpečnostních opatření týkajících se zachování důvěrnosti by se tyto údaje mohly ve vhodné souhrnné podobě šířit ve větší míře.

Do sběru údajů je zapojeno i mnoho vládních orgánů členských států.

4.7. Údaje týkající se pobřeží

Pobřežní orgány potřebují za účelem podpory rozhodovacího procesu a zapojení veřejnosti shromážďovat, využívat a sdílet informace. Rámec pro systémy pobřežních informací je stanoven v doporučení k integrované správě pobřežních zón⁽²³⁾.

Pobřežní regiony jsou podle Eurostatu vymezeny jako standardní statistické regiony (NUTS⁽²⁴⁾ úroveň 3),

20 Rozhodnutí 1982/2006/ES o sedmém rámcovém programu je poslední ze série programů, na jejichž základě se financuje produkce a používání údajů o mořích.

21 Posouzení dopadů pro EMODnet.

22 Například údaje týkající se ropných skvrn, přesunů lodí a rybolovné činnosti.

23 Doporučení 2002/413/ES.

24 Popis statistických regionů viz http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nuts/basicnuts_regions_en.html

v nichž alespoň polovina obyvatel žije ve vzdálenosti do 50 km od pobřeží⁽²⁵⁾. Jde o 446 regionů, z nichž 372 má přístup k pobřeží. Sociálně-ekonomické parametry, jako jsou ukazatele týkající se obyvatelstva nebo HDP, jsou u většiny těchto regionů volně dostupné na internetové stránce Eurostatu. V případě některých zemí, jako například Polska, Švédsko nebo Spojeného království, jsou tyto regiony tak rozlehlé, že pokrývají i obyvatelstvo žijící hluboko ve vnitrozemí, a nemohou tedy vykazovat zvláštní znaky, které jsou pro pobřežní komunity charakteristické. Pokusy o sběr dokonaleji rozlišených údajů nebyly úspěšné z důvodu přehnaných poplatků ze strany některých národních statistických úřadů, protože některé z těchto úřadů nemají zavedený systematický způsob řešení žádostí o údaje a proto, že z důvodu zachování důvěrnosti není možné poskytovat údaje

regionům, kde v příslušném odvětví působí pouze jeden nebo dva podniky.

Sběr hospodářských údajů – příjem, náklady, zaměstnanost – z oblasti rybolovu, akvakultury a zpracování ryb je rovněž součástí rámce pro shromažďování údajů. Hospodářské údaje evropských rybářských flotil se shrnují ve výročních hospodářských zprávách⁽²⁶⁾ na vnitrostátní úrovni a čím dál častěji i na úrovni mořského povodí⁽²⁷⁾.

Řada regionálních orgánů vytváří systémy pobřežních informací zaměřené na řízení a plánování činnosti. Směrnice INSPIRE a různé projekty Interreg⁽²⁸⁾ začínají zajišťovat určitou míru interoperability mezi těmito systémy.

Tabulka 1 Jak přispívají iniciativy EU k infrastruktuře údajů o mořích. Nejsou zahrnuty výzkumné projekty a národní iniciativy, jakož i „závazky“, jako například INSPIRE. Tabulka uvádí pouze údaje o „podpůrných opatřeních“ částečně financovaných z rozpočtu EU

Parametry	Sběr	Shromažďování	Použití
Batymetrie		ur-EMODnet	WISE-Marine
Geologie		ur-EMODnet	
Fyzika	GMES (vesmír)	GMES (kromě blízkosti pobřeží), ur-EMODnet ⁽²⁹⁾	GMES
Rybolov (včetně hospodářských údajů o rybolovu)	Rámec pro shromažďování údajů ⁽³⁰⁾	Společné výzkumné středisko (a další uživatelé)	ICES ⁽³¹⁾ , STECF ⁽³²⁾ , GFCM ⁽³³⁾
Chemie		ur-EMODnet	WISE-Marine
Biologie		ur-EMODnet, GMES ⁽³⁴⁾	WISE-Marine
Lidská činnost (jiná než rybolov) ⁽³⁵⁾		ur-EMODnet ⁽³⁶⁾	WISE-Marine
Údaje týkající se pobřeží		Eurostat	

25 Do seznamu byl doplněn Hamburk, ačkoliv nesplňuje uvedená kritéria.

26 Vědeckotechnický a hospodářský výbor pro rybářství (VTHVR), Hospodářská zpráva za rok 2009 o evropské rybářské flotile, EUR 24069 – ISBN 978-92-79-13867-6.

27 Mořským povodím se rozumí povodí, kde se provádí rybolov. Ne vždy se shoduje s povodím, na jehož pobřeží se ryby vykládají nebo kde se nachází domovský přístav příslušných plavidel.

28 Iniciativa Společenství zaměřená na podporu spolupráce mezi regiony v Evropské unii. Byla zahájena v roce 1989 a je financována z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF).

29 Nezahrnuje měření prováděná z vesmíru, takže GMES nedodává údaje do sítě ur-EMODnet.

30 Nařízení Rady (ES) č. 199/2008 ze dne 25. února 2008.

31 Mezinárodní rada pro průzkum moří (ICES).

32 Vědeckotechnický a hospodářský výbor pro rybářství zřízený podle článku 33 nařízení Rady (ES) č. 2371/2002.

33 Generální komise pro rybolov ve Středozemním moři.

34 Měření chlorofylu z vesmíru za účelem získání údajů o fytoplanktonu.

35 Energetika v pobřežních vodách, námořní trasy, těžba štetru.

36 Opatření se budou financovat prostřednictvím navrhovaného finančního nařízení pro integrovanou námořní politiku.

4.8. Návrhy na zlepšení stávajících nástrojů

Komise za účelem zvýšení účinků výše uvedených nástrojů a činností řadu zlepšení navrhuje:

- Komise podnikne kroky nezbytné k zajištění toho, aby údaje z programů v oblasti regionálního rozvoje a mořského a námořního výzkumu podporovaných EU byly ve větší míře dostupné pro opětovné použití.
- V návaznosti na doporučení EU k integrované správě pobřežních zón⁽³⁷⁾ Komise prozkoumá, jaká další opatření jsou nezbytná k podpoře systémů pobřežních informací.
- Demonstrace mořských služeb GMES budou podporovány prostřednictvím tématu „vesmír“ sedmého rámcového programu do roku 2014. Zvažují se navazující opatření.
- Z krátkodobého hlediska Komise zajistí, aby členské státy v plné míře zavedly nová pravidla přístupu k údajům v oblasti rybolovu. Ve střednědobém a dlouhodobém horizontu se budou zkoumat způsoby rozšíření možnosti přístupu k údajům.
- Aby se co nejlépe využily zdroje, spojí se v souvislosti s prováděním rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí iniciativy WISE-Marine

a EMODnet. Zřízení WISE-Marine se plánuje na polovinu roku 2012. V jeho rámci se budou sbírat a vizualizovat údaje členských států o mořském prostředí a lidských činnostech. Stejně jako EMODnet bude i WISE-Marine navazovat na stávající zpravodajský systém WISE, který již členské státy používají k hlášení svých posouzení v souvislosti s rámcovou směrnicí o vodě.

- Komise hodlá zahájit další soubor opatření na zlepšení rozsahu údajů, jejich rozlišení a rozpětí shromažďovaných parametrů⁽³⁸⁾,⁽³⁹⁾.
- Komise zajistí, aby její agentury pravidelně poskytovaly údaje.
- Komise ve stejném duchu podporuje členské státy, aby poskytly údaje, které s určitým záměrem shromáždily, a v případě potřeby je shrnuly podle času a místa.
- Eurostat prozkoumá podrobné parametry týkající se obyvatelstva a oblastí, aby mohl statisticky lépe vyjádřit vliv pobřeží na vnitrozemské regiony.

Nedostatky v evropském systému údajů o mořích se budou napravit prostřednictvím různých iniciativ. Hlavní cíle těchto iniciativ jsou podobné, ne však identické. Jsou proto zapotřebí další opatření na vytvoření synergií mezi různými snahami.

37 Jednotlivé možnosti se zkoumají v rámci projektu PEGASO podporovaném na základě sedmého rámcového programu.

38 Například rozšíření geologické mapy na pobřeží Středozemního moře a pobřeží v iberské oblasti Atlantiku, zvýšení rozlišení batymetrie ze čtvrtiny minuty alespoň na desetinu minuty, zahrnutí dalších pesticidů.

39 Opatření se budou financovat prostřednictvím navrhovaného finančního nařízení pro integrovanou námořní politiku.

Komise přijme opatření nezbytná ke sladění těchto iniciativ, aby bylo zajištěno bezproblémové a souvislé poskytování údajů o mořích a zároveň se omezilo zdvojené úsilí při sběru údajů. K těmto opatřením patří:

- zajištění společných norem⁽⁴⁰⁾;
- postupné sblížení politik v oblasti údajů. Základním cílem je poskytnout volný přístup k těmto údajům bez omezení jejich využití;
- zajištění toho, aby údaje shromážděné v rámci iniciativ, jako je ur-EMODnet nebo rámec pro shromažďování údajů, odpovídaly potřebám rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí;
- zvláštní opatření v rámci iniciativy ur-EMODnet v roce 2010 s cílem shromáždit in-situ údaje jako vstup pro iniciativu GMES, potvrdit její vzorové výsledky a zahrnout vody v blízkosti pobřeží⁽⁴¹⁾, na něž se GMES nevztahuje;
- jakmile budou dostupné výsledky opatření přijatých v rámci iniciativy ur-EMODnet a prototypu hlavní námořní služby v rámci iniciativy GMES, posouzení nedostatků monitorovací sítě v letech 2012–2013;
- navázání dialogu s partnerskými zeměmi a mezinárodními organizacemi s cílem zajistit, aby úsilí EU přispívalo k vytvoření globálního interoperabilního systému znalostí o moři.

5 | Směrem k operační struktuře údajů o moři

Zatímco výše uvedené nástroje a opatření mají svou hodnotu, vyžaduje integrace znalostí o moři mnohem výraznější postup. Pro vytvoření jednotného souboru údajů bez ohledu na hranice členských států je třeba cílená operační struktura. Výsledná podoba tohoto souboru bude záležet na zkušenostech získaných při provádění projektů a iniciativ, jako jsou ur-EMODnet a MyOcean. Již v této fázi je však vhodné uvést některé prvky, které by se měly do struktury začlenit:

1. Evropské údaje o mořích se v současné době sbírají s konkrétním záměrem, jako je zajištění bezpečnější plavby lodí nebo řízení rybolovu. Cílem je však přejít ke vzoru, kde se od začátku plánuje jejich víceúčelové využití.
2. Údaje by se měly spravovat co nejbližší jejich zdroji. Měly by být náležitě opatrovány v akreditovaných datových střediscích. Jakékoliv zpracování údajů, které jsou osobními údaji ve smyslu směrnice o ochraně údajů⁽⁴²⁾, musí být v souladu s ustanoveními uvedené směrnice.
3. Výkonná infrastruktura evropských údajů o moři by měla zahrnovat řadu tematických skupin⁽⁴³⁾, které by údaje „shromažďovaly“. Tematická skupina pro shromažďování údajů je sdružení organizací, které shromažďují údaje na konkrétní téma, jako jsou geologické vrstvy nebo znečišťující chemické látky.

40 Včetně nomenklatury, formátů a jednotek. Tímto způsobem se zajistí, aby údaje pocházející z různých iniciativ bylo možno porovnávat a kombinovat. Základní rámec poskytuje infrastruktura INSPIRE, která je plně v souladu s mezinárodními normami.

41 Vody v blízkosti pobřeží je vědecký pojem používaný k definici vod, v nichž mělké vody, složitá topografie pobřeží a přílivové a odlivové proudy vyžadují mnohem detailnější přístup z hlediska fyzického modelování, než je přístup, který se v současnosti využívá v rámci základní námořní služby GMES.

42 Směrnice 95/46/ES.

43 Patří sem 1) přístup ke všem prvotním pozorováním, kterými disponují střediska údajů určitého druhu, 2) tvorba a šíření souborů údajů o hustotě pozorování a kvalitě údajů, 3) konzistentní soubory údajů (na základě souřadnicové sítě nebo polygonu) za celá mořská povodí.

4. Aby mohlo být dosaženo udržitelného fungování námořních systémů pro pozorování a aby mohly být určeny kritické nedostatky těchto systémů, je třeba vypracovat integrované stanovisko na úrovni mořského povodí. Očekává se příspěvek organizací s pověřením na úrovni mořského povodí, jako jsou regionální úmluvy pro mořské prostředí⁽⁴⁴⁾, regionální poradní sbory pro rybolov a EuroGOOS⁽⁴⁵⁾.
 5. V omezeném počtu případů může být vhodné, aby se podpora ze strany EU zaměřená na infrastrukturu údajů o moři a pozorování rozšířila z pouhého shromažďování údajů i na jejich analýzu a použití, například pokud jde o poskytování ukazatelů stavu mořského prostředí.
 6. Struktura znalostí vyžaduje rozhodování o tom, které údaje se mají sbírat a jak mají být shromažďovány. Zároveň je ke správě celého postupu potřeba sekretariát.
- **Zajistit integrované stanovisko, pokud jde o potřebu monitorování. Komise proto prozkoumá možnosti fungování kontrolního stanoviště mořského povodí⁽⁴⁶⁾ vypracováním pilotních projektů v období 2011–2013.**
 - **Komise na základě doporučení členských států, kontrolních stanovišť mořských povodí a svých vlastních odborníků určí priority shromažďování údajů v rámci iniciativy ur-EMODnet a v období 2011–2013 rovněž vypracuje návrh na trvalejší správu.**
 - **Komise zřídí vzorový sekretariát, který bude řídit proces týkající se iniciativy ur-EMODnet – přípravu schůzí, posuzování výstupů tematických skupin shromažďujících údaje a kontrolních stanovišť mořských povodí, zajišťování plnění termínů a přípravu výroční zprávy o činnosti.**

S cílem dospět k takové infrastruktuře Komise navrhuje:

- **Za stav znalostí nejsou odpovědné pouze vlády. Evropský průmysl by měl věnovat odpovídající zdroje k zajištění dostatečné ochrany znalostí a jejich dalšího šíření ve chvíli, kdy již nemají komerční hodnotu.**
- **Komise podpoří komunikaci mezi národním střediskem údajů prostřednictvím pravidelných diskuzí v rámci svých skupin odborníků na pozorování moře a sběr údajů a v rámci svého internetového fóra o mořském prostředí s cílem podpořit osvědčené postupy při zpracování a šíření údajů.**

44 Úmluvy OSPAR, HELCOM, Barcelonská a Bukureštská úmluva.

45 EuroGOOS je sdružení národních vládních agentur a výzkumných organizací, které se v evropském rozsahu věnují funkční oceánografii.

46 Kontrolní stanoviště by nezávisle ověřovala soubory údajů získané od každé tematické skupiny pro shromažďování údajů, zajišťovala by vzájemnou slučitelnost údajů od různých skupin a určovala by priority dalšího pozorování na základě výměny informací s místními zainteresovanými subjekty. Tato kontrolní stanoviště by měla jednat jménem všech uživatelů údajů o moři v rámci příslušného mořského povodí a pokrývat všechny iniciativy EU zaměřené na údaje o moři – EMODnet, GMES, rámec pro shromažďování údajů atd.

6 | Řízení procesu

Nezávislá skupina odborníků sledovala rozšířený přístup k údajům o moři a pozorování v oblasti sběru, shromažďování a používání údajů o moři. Podpora této skupiny Komise pomohla při rozhodování o tematických prioritách a pracovních metodách. Skupina bude asistovat při vypracování střednědobého posouzení začátkem roku 2011 a při sestavování zprávy začátkem roku 2012. Posouzení bude zahrnovat kvantitativní

ukazatele, s jejichž pomocí se měří využívání údajů pocházejících z prototypu ur-EMODnet vědci, orgány a průmyslem. Skupina předloží zprávu o pokroku dosaženém při plnění cílů stanovených v tomto sdělení.

Komise rovněž zřídí skupinu odborníků z členských států, která zajistí soulad s probíhající činností v členských státech.

7 | Časový plán

Návrhy uvedené v tomto sdělení popisují opatření, která má Komise přijmout v letech 2011–2013. Na konci tohoto období bude vypracováno další posouzení dopadů, na jehož základě budou naplánovány další kroky. Komise uvítá vyjádření stanovisek k tomuto plánu.

Evropská námořní síť pro pozorování a sběr dat

Posouzení dopadů

Shrnutí

Pracovní dokument útvarů Komise

SEK(2010) 999

Obsah

1.	Definice problému	19
1.1.	Kontext	19
1.2.	Proč jsou údaje o mořích shromažďovány a kolik to stojí	19
1.3.	Problémy při shromažďování údajů	19
1.4.	Nedostatek konkurence a inovace	19
1.5.	Nejistota	20
1.6.	Hnací síly	20
1.7.	Snahy o řešení situace	20
2.	Přidaná hodnota EU	20
3.	Cíle	20
4.	Politické možnosti	21
4.1.	Budoucí vývoj – možnost nepřijmout žádné opatření	21
4.2.	Další možnosti	21
5.	Posouzení dopadů	22
5.1.	Co by měla EU dělat?	22
5.2.	Jaký právní nástroj je vhodný?	23
5.3.	Jak by tato podpora měla být řízena?	23
6.	Sledování a hodnocení	24

11 DEFINICE PROBLÉMU

1.1. Kontext

Zlepšování znalosti v námořní oblasti bylo vždy prvořadým cílem integrované námořní politiky EU, která sama o sobě představuje strategický cíl pracovního plánu Komise pro období 2005–2009⁽¹⁾. Byly započaty přípravné práce, které si kladou za cíl zhodnotit technické možnosti a pravděpodobné výdaje na zřízení Evropské námořní sítě pro pozorování a sběr dat (EMODnet).

Na základě informací poskytnutých skupinou odborníků byl v dubnu 2009 vydán plán stanovující obecné zásady a časový harmonogram. Současně byla na téma EMODnet zahájena veřejná diskuze⁽²⁾. Zareagovalo 300 zainteresovaných subjektů včetně soukromých společností, veřejných orgánů, mezinárodních organizací a výzkumných pracovníků.

Nařízení o poskytnutí finančních prostředků na podporu integrované námořní politiky v letech 2011–2013, které Komise navrhne v roce 2010, zahrnuje cíle týkající se znalostí v námořní oblasti.

1.2. Proč jsou údaje o mořích shromažďovány a kolik to stojí

Soukromé společnosti potřebují údaje o mořích, aby mohly účinněji využívat zdroje. Vnitrostátní a místní orgány tyto údaje potřebují, aby mohly chránit svá pobřeží či posuzovat dodržování norem v oblasti životního prostředí. Údaje potřebují také vědci, kterým přinesou lepší znalosti o mořských proudech a ekosystémech.

Všechny přímořské státy proto shromažďují a zpracovávají údaje o mořích. Současné roční výdaje na shromažďování a sledování údajů o mořích a oceánech v Evropské unii přesahují pro veřejné orgány 1 miliardu EUR⁽³⁾ a pro soukromé orgány přibližně 3 miliardy⁽³⁾ EUR.

1.3. Problémy při shromažďování údajů

Při uplatňování údajů o mořích se nelze spoléhat na údaje pocházející z jednoho zdroje shromážděné za jediným účelem. Často jsou požadovány údaje týkající se vod více než jednoho přímořského státu.

Vytvoření uceleného souboru údajů z velkého množství organizací držících a vlastních údajů o mořích je tvrdá práce, přičemž v každém větším přímořském státě⁽⁴⁾ jich působí více než 50. Z pohledu uživatele existuje v této oblasti sedm hlavních překážek: 1) zjištění – nemožnost nalezení údajů o mořích 2) přístup – nevlastnění povolení k přístupu 3) užití – uvalení omezení na konečné užití 4) soudržnost – obtíže při kombinování údajů 5) náklady – nad rozpočet uživatele 6) kvalita – neznámá přesnost a správnost 7) množství – územní a časové rozlišení není pro daný záměr dostačující. V průzkumu z roku 2009 téměř všechny zúčastněné strany uvedly, že každá z těchto sedmi překážek snižovala účinnost jejich práce.

Roztříštěný systém sledování zvyšuje oproti systému integrovanému náklady dodavatelům produktů a služeb minimálně o 25%⁽⁵⁾. Nejsou zde zahrnuty promarněné příležitosti subjektů, jež se vzhledem k neproniknutelné infrastruktuře údajů prostě rozhodly nové služby nevyvíjet.

1.4. Nedostatek konkurence a inovace

Veřejné či soukromé orgány mají v dnešní době problémy při dodávání produktů či služeb, které vychází z údajů o mořích, pokud samy tyto údaje neshromáždily nebo nemají dobré vztahy s organizacemi, které tyto údaje shromažďují. Tato skutečnost snižuje počet orgánů, které jsou potenciálně schopny dodávat produkty či služby, a snižuje rovněž prostor pro inovaci.

- 1 Strategické cíle 2005–2009 – Evropa 2010: Partnerství pro evropskou obnovu – prosperita, solidarita a bezpečnost, 26.1.2005 [KOM(2005) 12 v konečném znění].
- 2 Pracovní dokument útvarů Komise o výsledku veřejné diskuze na téma infrastruktura údajů o mořích, Brusel, 22.1.2010 [SEK(2010) 73 v konečném znění].
- 3 Tyto údaje jsou zdůvodněny v kompletním posouzení dopadů.
- 4 „Legal Aspects of Marine Environmental Data Framework Service Contract“, č. FISH/2006/09 – LOT2, závěrečná zpráva, říjen 2008.
- 5 „The Business Case for Improving NOAA's Management and Integration of Ocean and Coastal Data“, Zdenka Willis, ředitelka, program NOAA IOOS, leden 2009.

1.5. Nejistota

Nedostatek účinné infrastruktury údajů o mořích a příliš rozptýlená pozorovací síť vytváří nejistotu v oblasti budoucího chování oceánu. Studie (6) naznačuje, že výdaje na námořní mapování v irských vodách ve výši 70 milionů EUR by snížily nejistotu průmyslu a vyústily v přínos ve výši 425 milionů EUR pro oblast rybolovu, akvakultury, biologické rozmanitosti, obnovitelné energie, energetického průzkumu a sdruženého průmyslu. 25% snížení nejistoty ohledně budoucího vzestupu hladiny moří by mohlo snížit náklady Evropské unie na ochranu moří o přibližně 100 milionů EUR ročně. Zemské klima je závislé na mořských proudech, tudíž by užitek z lepších údajů o mořích získal i pozemní průmysl, přičemž se nejedná o dostatečnou, nýbrž o nezbytnou podmínku pro lepší sezónní předpovědi.

1.6. Hnací síly

Přestože některé organizace chtějí, aby jiné organizace zpřístupnily své údaje, nemusí být ochotny zveřejnit své vlastní údaje, neboť preferenční přístup k těmto údajům může při dodávání produktů z těchto údajů vycházejících přinášet konkurenční výhodu.

1.7. Snahy o řešení situace

EU přijala legislativní opatření, která zavazují správní orgány k širšímu zpřístupnění svých údajů. Opatření jako směrnice INSPIRE (7), směrnice o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí (8) a směrnice o informacích veřejného sektoru zavádějí povinnosti pro veřejné orgány (9).

EU poskytuje finanční podporu pro sběr údajů o rybolovu prostřednictvím rámce pro shromažďování údajů. Globální monitoring životního prostředí a bezpečnosti (GMES) (10) si klade za cíl poskytovat základní námořní službu, která bude založena na družicových údajích. Katalogy

údajů o mořích, které pomáhají zjednodušit zjišťování údajů a kvalitních postupů pro měřicí laboratoře byly vyvinuty prostřednictvím navazujících výzkumných programů EU. Členské státy začínají dávat svou infrastrukturu údajů o mořích do pořádku.

2| PŘIDANÁ HODNOTA EU

Shromažďování obrazové dokumentace pro oblasti jednotlivých moří vyžaduje přeshraniční a interdisciplinární spolupráci. Méně než 3% z 300 dotázaných odborníků nesouhlasila s tvrzením, že „bez udržitelné podpory ze strany EU bude velmi obtížné vybudovat udržitelnou evropskou infrastrukturu“.

3| CÍLE

Můžeme rozlišit tři specifické cíle:

1. snížit provozní náklady a zpoždění pro ty, kteří využívají údaje o mořích, a tudíž:
 - a) pomoci soukromému průmyslu obstát v konkurenci v rámci celosvětového hospodářství;
 - b) zlepšit kvalitu veřejného rozhodovacího procesu na všech úrovních; a
 - c) posílit námořní vědecký výzkum;
2. zvýšit konkurenci a inovaci mezi uživateli údajů o mořích prostřednictvím rozšíření a urychlení přístupu k uceleným údajům o mořích, které prošly kontrolou kvality;
3. snížit nejistotu v oblasti znalosti oceánů a moří, a poskytnout tak širší základnu pro řízení budoucích nevyhnutelných změn.

6 Price Waterhouse Cooper, „INFOMAR Marine Mapping Survey Options“, hodnotící zpráva, červen 2008.

7 Směrnice 2007/2/ES o zřízení Infrastruktury pro prostorové informace v Evropském společenství.

8 Směrnice 2003/4/ES.

9 Směrnice 2003/98/ES.

10 Globální monitoring životního prostředí a bezpečnosti (GMES): dbáme o bezpečnější planetu, v Bruselu dne 12. listopadu 2008, KOM(2008) 748 v konečném znění.

4 | POLITICKÉ MOŽNOSTI

4.1. Budoucí vývoj – možnost nepřijmout žádné opatření

Současná pravidla týkající se přístupu k údajům o mořích a jejich užívání jsou obecně dodržována⁽¹¹⁾. Nejsou však automaticky platná pro veřejné subjekty nepoživající status veřejného orgánu, jako jsou například univerzity. Nejsou ani nadřazená právům duševního vlastnictví či povinnosti některých vnitrostátních agentur účtovat ceny pokrývající náklady. Výzkum EU a projekty územní spolupráce jsou časově omezené. Když se tyto projekty zastaví, katalogy již dále nejsou udržovány a partnerství zanikají.

Bez dodatečné činnosti EU bude současná infrastruktura pokračovat v penalizování uživatelů, odrazování od inovací a omezování schopnosti EU připravit se na měnící se mořský systém.

4.2. Další možnosti

4.2.1. Co by měla EU dělat?

Zpracovávání údajů o mořích na znalosti a informace vyžaduje tři obecné kroky: A) pozorování a sběr B) shromažďování údajů s cílem poskytnout úplné a ucelené údaje o mořských oblastech, které prošly kontrolou kvality, C) použití údajů s cílem poskytnout služby či ukazatele, např. pokud jde o erozi pobřeží, populaci ryb nebo riziko tsunami.

Bylo by nicméně velmi obtížné zdůvodnit, že by EU měla podporovat shromažďování údajů bez toho, aniž by se vědělo, jaké údaje již byly shromážděny, kde chybí a kde je nejvyšší poptávka uživatelů. Stejně tak by bez shromažďování a zpracovávání údajů, které určují ukazatele, nebylo možné tyto ukazatele a produkty s přidanou hodnotou vyvíjet. Možnosti činnosti EU jsou proto následující:

1. SHROMAŽĎOVÁNÍ údajů s cílem poskytnout přístup k uceleným údajům o všech mořských oblastech, které prošly kontrolou kvality a které jsou bezpečně uchovávány, za mezní náklady.

2. SBĚR – totožná s možností č. 1, ale rovněž podporující systém sledování a sběr údajů – automaticky prostřednictvím trvale zakotvených nebo pohyblivých nástrojů, nebo prostřednictvím vzorků získaných na moři a analyzovaných v laboratořích.
3. POUŽITÍ – totožná s možností č.1, ale rovněž používající údaje s cílem poskytnout ukazatele, např. pokud jde o kvalitu životního prostředí, erozi pobřeží, populaci ryb nebo riziko tsunami.

Cílem sítě EMODnet je poskytnout základní infrastrukturu, která těží z širokého použití. Zpracovávání údajů v produkty orientované na využití zákazníkem by na druhou stranu mělo představovat obchodní a konkurenceschopné podnikání, kde veřejné i soukromé orgány mohou údaje získávat z těch nejlepších zdrojů, spojovat je a zpracovávat pro použití odborníky. Možnost č. 3 „použití“ tedy byla vyloučena.

4.2.2. Jaký právní nástroj je nejvhodnější?

Nejdůležitějším rozhodnutím, jež má být učiněno při výběru právního nástroje, je rozdělení zátěže mezi EU a vnitrostátní úroveň. Může tak být učiněno prostřednictvím nařízení, směrnice či doporučení.

4.2.3. Jak by tato podpora měla být řízena?

Sít EMODnet by měla spojit evropské orgány prostřednictvím udržitelného rámce, a to ku prospěchu uživatelů údajů. Aby to bylo těmto orgánům umožněno, měly by jim být poskytovány finanční prostředky. I když existuje nepřehledné množství možností správy, je možné rozlišit dvě obecné možnosti:

1. pokračovat jako dříve v konkrétních oblastech jako rybolov či vesmír prostřednictvím výzkumných projektů s omezenou dobou trvání nebo regulačních opatření *ad hoc*;
2. zřídit sekretariát, buď již existující organizaci, nebo nový orgán, který by tuto síť spravoval.

11 „Legal Aspects of Marine Environmental Data Framework Service Contract“, č. FISH/2006/09 – LOT2, závěrečná zpráva, říjen 2008.

5| POSOUZENÍ DOPADŮ

5.1. Co by měla EU dělat?

5.1.1. Provozní náklady

Možnost č. 1 „shromažďování“ by snížila práci spojenou se zjišťováním a zpřístupňováním údajů. V případě, že jsou náklady na údaje problematické, by je také snížilo přijetí mezních nákladů spíše než jejich pokrytí. Možnost č. 2 „sběr“ může snížit potřebu dodatečných pozorování pro zajištění požadované přesnosti.

5.1.2. Konkurence

Možnost č. 1 „shromažďování“ zvýší konkurenci, neboť subjekty, jež údaje shromažďují, již nebudou při dodávání těchto produktů zastávat tak zvýhodněné postavení. To umožní růst nových inovačních služeb. Možnost č. 2 „sběr“ nepřinese pro konkurenci žádné významné výhody.

5.1.3. Nejistota

Lepší infrastruktura pro měření sníží nejistotu v oblasti budoucího chování oceánů. To zvýší jistotu ze strany obchodních a veřejných orgánů při budoucím plánování.

Nejistoty také sníží lepší přístup ke stávajícím údajům. Je však zřejmé, že je třeba větší množství údajů. Možnost č. 2 „sběr“ tedy přinese více výhod než možnost č. 1 „shromažďování“. Vzhledem

k tomu, že je obtížné přizpůsobit se neznámé budoucnosti a že oceány ovlivňují zemské klima, jeví se námořní systém pro pozorování pravděpodobně neúčinnějším příspěvkem, kterým EU může pomoci Evropě přizpůsobit se změně klimatu.

5.1.4. Prováděcí náklady

Provozování nové infrastruktury přinese nové náklady, které bude třeba vyrovnat čistými zisky.

Prvotní odhady pro možnost č. 1 „shromažďování“ uvádějí v příštích deseti letech náklady ve výši 20 milionů EUR ročně a poté náklady ve výši 11 milionů EUR na údržbu a aktualizaci. Náklady by mohly být kompenzovány prostřednictvím krácení prostředků z rozpočtu Společenství určených na výzkum v rámci projektů zaměřených na proveditelnost infrastruktury údajů o mořích⁽¹²⁾.

Náklady na možnost č. 2 „sběr“ záleží na cíli. Výstupy monitorovacích programů přináší Evropě výhody často spíše v dlouhodobém měřítku než řešení týkající se okamžité potřeby určitého členského státu. Náklady na provoz nástroje pro nepřetržité monitorování planktonu (*Continuous Plankton Recorder*), který poskytuje jedinečné poznatky v oblasti ekologie a biogeografie planktonu v Atlantickém oceánu, představují částku 1,8 milionu EUR ročně. Na podporu evropské složky EURO ARGO (8 milionů EUR ročně), který představuje celosvětově rozšířený in situ systém pro pozorování světových oceánů založený na autonomních profilovaných plavidlech, by byly vynaloženy 3 miliony EUR ročně.

Tabulka 1 Odhady ročních nákladů a přínosů provozování Evropské námořní sítě pro pozorování a sběr dat

DOPAD	Náklady/přínosy	Možnost č. 1 podpora zpracování a shromažďování údajů (za rok)	Možnost č. 2 podpora sběru údajů (navíc oproti možnosti č. 1)
snížení provozních nákladů	přínos	300 milionů EUR	
zvýšení konkurence	přínos	60–200 milionů EUR	
snížení nejistoty	přínos		220 milionů EUR
zvýšení provozních nákladů	náklad	20 milionů EUR ⁽¹³⁾	10–90 milionů EUR

12 SEADATANET atd.

13 Za předpokladu programu s délkou trvání 10 let s cílem vybudovat EMODnet s desetkrát jemnějším rozlišením, než je rozlišení současné sítě EMODnet.

Další výdaje by byly vyšší. Zřízení Evropské multidisciplinární podmořské observatoře by stálo 240 milionů EUR s ročními provozními náklady ve výši 32 milionů EUR. Odhaduje se, že náklady na vývoj kompletního vícepaprskového sonaru mapujícího vody členských států EU by se v příštích dvaceti letech měly pohybovat přibližně ve výši 50 milionů EUR ročně. Dodatečné náklady vynaložené na možnost č. 2 ve srovnání s možností č. 1 by tedy představovaly 10–90 milionů EUR ročně.

Předtím, než bude učiněno konečné rozhodnutí, tj. výběr jedné z možností, je třeba zajistit více informací. Komise navrhuje nový finanční nástroj pro námořní politiku, v rámci kterého by v období 2011–2013 bylo na znalosti v námořní oblasti ročně vyčleněno 7,5 milionů EUR. Tímto způsobem budou nejen poskytnuty základy pro informovanější rozhodnutí, ale nástroj sám o sobě také přispěje k cílům iniciativy týkající se znalostí v námořní oblasti.

5.1.5. Subsidiarita

Jak bylo naznačeno v oddílu 2, nadnárodní povaha této záležitosti zajišťuje silné oprávnění pro činnost na úrovni EU. Platí to očividně pro možnost č. 1 „shromažďování“.

Pokud jde o možnost č. 2 „sběr údajů“, je tato záležitost komplexnější. Podpora EU by neměla odrazovat členské státy od plnění jejich morálních a právních závazků v oblasti sběru údajů. Nicméně zde existují precedenty. EU již poskytuje přibližně 40 milionů EUR na sběr údajů o rybolovu a průměrně 44 milionů EUR⁽¹⁴⁾ ročně na údaje poskytované družicemi.

Pokud jde o možnost č. 2, subsidiarita bude silnější, jestliže se dodatečné sledování bude uskutečňovat mimo vody členských států. Nejedná se však o nezbytnou podmínku. Námořní pozorování nepřináší výhody pouze státu, v jehož vodách je prováděno.

5.1.6. Proporcionalita

U obou možností by opatření zvýšila hodnotu činností jednotlivých členských států, a to pomocí dodatečných finančních zdrojů ve výši 2–5% současných výdajů členských států. Tyto zdroje by členským státům umožnily dosáhnout efektivněji jejich cílů, a jsou tudíž odpovídající. Nevyužití shromážděných údajů představuje ztracenou příležitost.

5.2. Jaký právní nástroj je vhodný?

Definování vhodných pravidel pro orgány sítě bude vyžadovat definování pravidel závazných. Doporučení a stanoviska nejsou tudíž vhodná. Provedení do vnitrostátního práva vyžadované směrnicemi by mohlo vyústit ve vyšší administrativní zátěž než vydání nařízení. Realizace opatření definujících programy výdajů či účast ze strany agentur na evropské úrovni vyžaduje vydání nařízení.

5.3. Jak by tato podpora měla být řízena?

Pokračování stávající situace by mělo v podstatě nulový dopad na řešení vymezených problémů.

Veřejná diskuze určila několik orgánů schopných poskytnout zázemí sekretariátu, ale neurčila orgán vedoucí. Nejlepším způsobem, jak najít nejvhodnější řešení, by tedy bylo vypsání veřejné soutěže.

14 Prostřednictvím GMES a za předpokladu, že přibližně 40% je pro sledování moří a oceánů (GŘ ENTR, soukromé sdělení).

6 | SLEDOVÁNÍ A HODNOCENÍ

Podle zásad stanovujících, že by ukazatele měly být kvantitativní a nepřinášet výraznou zátěž při sběru údajů, se navrhuje následující:

Ukazatele zdroje

Zdroje sloužící k provozu sítě se člení následovně:

- náklady na zaměstnance Komise;
- náklady na sekretariát;
- zdroje poskytnuté na shromažďování a zpracování údajů.

Ukazatele výstupu

- Počet parametrů, u kterých je dostupná kompletní charakteristika stavu snahy Evropy v oblasti pozorování.
- Počet parametrů, které byly zpřístupněny pro stahování údajů pro veškeré oblasti moří.

Ukazatele dopadu

(S cílem měřit zlepšení v provozní účinnosti)

- Počet soukromých společností, které stahují údaje prostřednictvím sítě EMODnet.
- Počet orgánů veřejné správy, které stahují údaje ze sítě EMODnet.
- Počet vědeckých příspěvků týkajících se mořského prostředí, které evropští autoři zveřejnili v časopisech „Nature“ a „Science“.

(S cílem měřit vzrůstající konkurenci) průměrný počet uchazečů o veřejné zakázky Komise na služby, které vyžadují námořní údaje.

(S cílem měřit snižování nejistoty) rozsah hodnot pro vzestup hladiny moře během následujících 50 let používaný při hodnocení strategie námořní obrany Spojeného království a Nizozemska.

Skupina odborníků pro námořní síť pro pozorování a sběr dat o mořích bude pokračovat v poskytování poradenství Komisi ohledně účinnosti sítě EMODnet a poukazovat na nedostatky, které bude třeba vyřešit.

Evropská komise

Znalosti v námořní oblasti 2020 – Sběr údajů o moři a pozorování za účelem inteligentního a udržitelného rozvoje

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie

2010 — 24 s. — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-79-16464-4

doi:10.2771/63555

JAK ZÍSKAT PUBLIKACE EU

Bezplatné publikace:

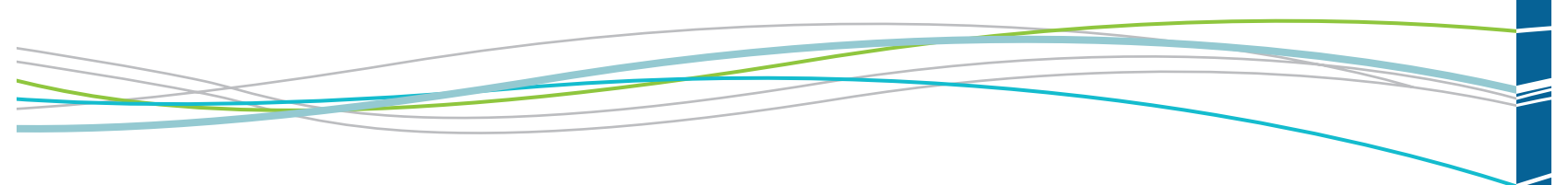
- prostřednictvím stránek EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- v zastoupeních a delegacích Evropské unie.
Jejich kontaktní údaje naleznete na adrese <http://ec.europa.eu>
nebo si je můžete vyžádat faxem na čísle +352 2929-42758.

Placené publikace:

- prostřednictvím stránek EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Předplatné (např. roční řady *Úředního věstníku Evropské unie*, sbírky rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie):

- u některého z prodejců Úřadu pro publikace Evropské unie
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_cs.htm).

Úřad pro publikace

